

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 23 • год. ХCV • 11 декември 2015 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ТРАКИЯ И ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ В БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ

Научна конференция по повод 90 години от Ангорския договор

В Централния военен клуб на 4 декември се състоя ден, посветен на „Тракия и тракийските българи в българската история“. Така бе наречена тази проява, организирана от Съюза на тракийските дружества в България, Тракийския научен институт и Института за исторически изследвания на БАН със съдействието на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва. Тя бе в две части: научна конференция „Ангорският договор в съдбата на Тракия след Първата световна война“ и представянето на книги, свързани с изследването на Тракия и тракийските българи. Председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Преманов приветства участниците и гостите в конференцията, изтъкна значението на темата и съобщи, че всички доклади, научни съобщения и изказани мнения в дискусиите ще бъдат публикувани в специално издание. (Словото поместваме отделно.)

На конференцията присъстваха ген. Стоян Топалов – председател на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, ген. Ангел Марин, два мандата вицепрезидент на Република България, проф. Чавдар Добрев, проф. Делчо Порязов, проф. Стоян Денчев, проф. Светозар Елдъров, проф. Вана Добрева, дипломатите Красимир Тулечки и Любомир Попов, членовете на Централното ръководство на СТДБ ген. Тодор Бояджиев, ген. Нонка Матова, Петра Мечева, Румяна Вълчева, Краснодар Беломорски, Николай Димитров и др.

На откриването председателят на Тракийския научен институт чл.кор. проф. Васил Проданов изтъкна, че учените, стига да имат аргументи за своите тези, могат да говорят неща, които не са позволени на политиките и дипломатите. Той изрази

надежда, че на конференцията ще се чуят най-различни гледни точки за Ангорския договор. Акад. Димитър Михалчев е нарекъл договора направо „национално предателство“. „Аз ценя Димитър Михалчев лично повече от всички, защото така се стече моя живот, че в два различни контекста се оказах след много десетилетия негов наследник. Той е основател и пръв директор на Института по философия, на който аз бях двамадесет години директор, Той стои и в темелите на Тракийския научен институт и е един от най-активните участници в тракийското движение.“ – каза проф. Васил Проданов, който по-нататък подчерта:

„Днес вуждаме, че проблемът с бежанците не е проблем на миналото,

а е проблем и на настоящето и бъдещето. Бежанците след Балканската и Първата световна война са били такъв значим проблем както той е днес, в края на студената война и в навечерието на, както някои смятат, на разгръщането на Трета световна война. И това е в контекста на тази конференция, в която ще чуем различни мнения. Всеки един договор, всеки нормативен документ може да се интерпретира по различен начин и в различни контексти, няма установено значение на нито една норма. За 90 години са станали

коренни промени не само в геополитическата ситуация, в момента в Европа и Централна Азия има 30 нови държави, които никога не ги е имало. Радикални промени станаха за четвърт век, но има и радикални промени в някогашните международните договори – Потсдамският, Хелзинският, радикални промени има и в езика на международните договори. Появиха се термини, които не са присъствали тогава, когато е сключван Ангорският договор, например от типа на „етническо прочистване“, „геноцид“ и др. В последните десетилетия се появиха морално-правни феномени като „историческо извинение“, каквито не са съществували преди Втората световна война. Проблемът с Ангорския договор има не само международноправна, но и политическа, морална и научна страна. Получава се така, че България се извинява през последния четвърт век за какво ли не, а няма случай някой да се извинил на нас за нещо. В страната има идеологически и политически различия и те не могат да не дават отражението си върху оценката и интерпретацията на Ангорския договор. Народното събрание прие под натиска на определени партии декларация, че по време на възродителния процес било извършено етническо прочистване. То ако това е било етническо прочистване, какво е било тогава това, което става в Тракия

след Балканската и Първата световна война. Изселници ли са били или бежанци – както днес се спори кои са бежанци и кои имигранти. Една научна конференция, за да бъде наистина научна, трябва да разсъждава във всички посоки, заключи проф. Васил Проданов, убеден, че това ще стане на тази конференция. Именно за това в нея няма да има юбилеен патос, въпреки че се навършват 90 г. от Ангорския договор. Това, което е станало преди 90 г., не е останало там, не е част от миналото, а от днешния ден.

Продължава на стр.2

ПО ГОРЕЩИТЕ ТЕМИ ЧЕТЕТЕ В БРОЯ:

РЕЛИГИЯТА НЕ Е В ОСНОВАТА НА ТЕРОРИЗМА

Ген. Тодор Бояджиев

На стр. 3

В БЪЛГАРИЯ ФЕСЪТ КЛАТИ ИНТЕРЕСА

Посланик Любомир Шопов

На стр. 4

ПОЧИТ КЪМ ЕКЗАРХ АНТИМ I

Тракийци и парламентаристи отбелязаха в Одрин 127 години от кончината му

Тракийци от цялата страна дойдоха на 29 ноември т.г. в двора на черквата „Св.св. Константин и Елена“ в Одрин, за да отдадат почит на първия български екзарх – лозенградчанинът Антим I (1816-1888), църковен деец, виден политик, общественик и държавник, оставил трайна диря в българската история като борец за независимост на българската църква и като един от строителите на новата българска държава.

На поклонението по повод 127 години от кончината на екзарх Антим I, който се навършва на 1 декември, говори председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Преманов, който след като подчерта големите заслуги на екзарха към българското православие и към българската държава, изтъкна, че тракийци няма да позволят да се посяга към паметника. Паметникът, както и двете църкви в Одрин – „Св. Георги“ и „Св.св. Константин и Елена“, са построени с дарения на българските тракийци и заслуга за това има предишният председател на Съюза Костадин Карамитрев. Голямата група представители на тракийските организации от Бургаска и Хасковска област, развяха тракийски знамена пред паметника, положили много венци и цветя и заедно с другите гости изпяха химна „Мила родино...“ Тук бяха Тодор Ангелов-председател на тракийското дружество „Антим I“ в Бургас и председател на Тракийския младежки съюз, председателите на дружествата в Хасково – Кирил Сарджев, в Свиленград – Василка Вангелова, в Карнобат – Милка Ковачева, в Харманли – Маргарит Петров и др.

По инициатива и по покана на лидера на БСП Михаил Ми-

ков дойдоха и представители на парламентарната група на „БСП Лява България“ да почетат в храма паметта на първия български екзарх. „Тук сме в навечерието на 200 годишнината от рождението на екзарх Антим I. Няма да позволим паметта и достойнството на хората, изградили България, да бъдат засегнати.“ – заяви Миков. Велислава Дърева напомни, че свободата не може нито без екзарх, нито без Караджата. Тя предложи всяка година тук на 3 април в двора на храма да се събират хора, за да почетат паметния Български великден от 1860 г. Дългогодишният директор на гимназията с името на екзарха във Видин Георги Иванчев обеща, че всяка година ще бъде тук със своите ученици, както го е правил досега.

Това е първото поклонение пред паметника на екзарх Антим Първи в Одрин, след като Светият синод на Българската православна църква по молба на Съюза на тракийските дружества в България отхвърли искането на Вселенския патриарх Вартоломей да махне паметника от двора на българската черква „Св.св. Константин и Елена“ в Одрин.

ЧЕТЕТЕ НА СТРАНИЦА 5: ПРЕД 200 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ЕКЗАРХ АНТИМ I

ДЪРЖАВАТА ИМА ОТГОВОРНОСТИ ПО ТРАКИЙСКИЯ ВЪПРОС

Слово на председателя на СТДБ
Красимир Премянов

Провеждаме тази конференция под един по-обширен наслов: „Тракия и тракийските българи в българската история.“ Тази конференция е посветена и на 90 годишнината от Ангорския договор. Насловът излиза извън рамките на приложното поле на Ангорския договор. Смятам, че този подход е правилен, защото Ангорският договор е резултат от исторически събития, предхождащи неговото подписване. От друга страна, проблемът на тракийските българи и тяхното място в историята на България не се изчерпва с него. Кой са тези събития, които трябва да очертаем, за да определим мястото и ролята на тракийските българи в историята на България. На първо място това е национално-освободителното движение, в което тракийските българи вземат активно участие. Особено важно е да подчертаем формирането на Българската екзархия и ролята на екзарх Антим I, който е оглавявал борбата за еманципирането на нашата православна църква от Вселенската патриаршия.

Второ, сключването на прелиминарен Санстефански мирен договор и последвалия го през същата година Берлински договор, свързано на трето място с важно събитие, каквото е обединяването на Княжество България и Източна Румелия. И не на последно място обявяването на независимостта на България през 1908 г.

Балканските войни и Лондонския мирен договор през 1913 г., който узаконява макар и накратко присъединяването на Източна Тракия към Царство България, последвалите Първа и Втора световна война.

Ангорският договор, разглеждан в исторически контекст, е един опит за ситуирането на България в международните отношения след Втората национална ка-

тастрофа. Ето защо с него се прави крачка по посока на формирането на нормални добросъседски отношения с Република Турция. Естествено е в обхвата на Ангорския договор и в протоколите към него да се засегне въпросът за уреждане проблема с тракийските бежанци, на които са нанесени тежки морални и материални щети. На практика трябва да признаем, че е извършен най-сериозният акт на геноцид над българите от Източна Тракия, като не трябва да забравяме, че той е започнал през 1913 г. и е продължил дълго след това. Засегнат е и въпросът за уригулиране на преселниците в двете посоки. – от Турция към България и по-малко – от България към Турция.

Оценките за Ангорския договор не са еднозначни. От една страна, критиците му, в това число и съвременниците на неговото подписване сред които е проф. Михалчев го обявяват за акт на национално предателство. Други анализатори имат по-добронамерено отношение към него и смятат, че в него се съдържат резерви за решаването на тракийския проблем. Ще си позволя да изразя становище, което може да бъде прието неадекватно.

Ангорският договор е първият международен договор между България и Турция

в който се прави опит да се решат проблемите, възникнали от горепосочените исторически събития. Основната част от тях засягат тракийските българи. Буквата на този договор обаче не дава ясни и окончателни решения за наречения от нас тракийски проблем. В същото време той може да се разглежда като основа, върху която може да се търси неговото съвременно решение. Българската дър-

жава би следвало без колебание да носи отговорност за защита на националните интереси, да предлага на турската страна съвременни решения, които да уреждат справедливо компенсациите върху нарушените материални и морални права на тракийските българи, които са, би било справедливо да кажа, най-изстрадалата част от българския народ. Второ, българското правителство и парламентът трябва да имат ясното съзнание, че политиката, водена от тях в тези години, прехвърля отговорностите на тези институции в днешно време до ок ончателното им уреждане.

Един бегъл поглед върху състоянието на двустранните отношения с Турция в различни периоди до наше време ще покаже непълнота, непостоянство и недостатъчна отговорност.

Трябва да е ясно, че само с усилията на държавата могат да се решат изчерпателно темите, които вълнуват тракийските българи

Трето, не му е тук мястото да коментираме мястото на България в Европейския съюз и НАТО – дали сме доволни от постигнатото, дали ни задоволява статуквото, дали са гарантирани интересите на страната ни и на българския народ в широкия смисъл на това понятие.

Но със сигурност може да се твърди, че като съюз на тракийските дружества нашата активност, отнасяща се до тракийската проблематика, е била насочена към постигането на солидарност с партньорите в тези организации. През 2008 г. инициативата на депутатите Маруся Любчева, Евгени Кирилов и Николай Младенов постигна при гласуването на доклада за състоянието за подготвянето на Турция за членство в Европейския съюз включването на текст, който може да се тълкува благоприятно

ятно и в полза на тракийските българи. Ние очакваме в бъдеще тези проблеми по-активно, постоянно и умело да влизат в дневния ред на българските представители в европейските институции, на българските евродепутати. Смятам, че трябва да отчитаме, че защитата на интересите на тракийските българи се отнася към една силна и мощна държава на Балканите – Република Турция. Затова в нашата външнополитическа активност трябва да се търсят съюзници и извън формата на Европейския съюз.

Особено значима може да бъде ролята на Русия. В последно време поради неграмотност, по конюнктурни причини в публичното пространство се появило много говорители на антируска политика. На тези господа бих препоръчал да прочетат отново българската история, за да оценят фактите като националното освобождение, подкрепата на независимостта на България, спирането на англо-американските бомбардировки над София през Втората световна война, защитата на българските интереси по време на Парижките мирни преговори, помощта за снемането на схизмата на Българската православна църква, а също така да съпоставят оборота между България и Русия за годините до 1989 г. – те надхвърлят десетки милиарда долара, за да оценят незаменната роля на Русия. Изказването от високата държавна трибуна на агресивни и необосновани оценки срещу руската държава са недопустими, защото вредят на българските национални интереси. На умелите политици е известно, че в ситуациите, които изискват от тях задължителна съюзническа солидарност по линията на атлантическата

и европейската обвързаност на България, трябва да проявяват по-висока балансираност и съдържаност с оглед на бъдещето. За да отстояваме нашите интереси съюзници могат да ни бъдат Китай, Индия, Кипър, Израел и много други страни. Смятам, че една такава активна дипломатия и политика може да доведе до резултати като тези, при които беше признат арменския геноцид от много страни на света.

Не трябва да забравяме естествено и усилията на нашата организация – Съюза на тракийските дружества в България и на тракийските дружества по места. От възстановяването на Съюза до ден днешен в тясно взаимодействие с държавните институции и преди всичко Министерството на външните работи, ние сме водили и продължаваме да водим истинска борба в защита на материалните и морални права на тракийските българи. Убеден съм, че в докладите, които ще чуем,

нашите усилия няма да бъдат забравени и пренебрегнати

Говорейки за завареното от сегашното поколение тежко историческо наследство върху съдбата на тракийските българи, няма да е справедливо, ако не напомним и за тежката участ на бежанците от Беломорска Тракия. Те, както и българите от Източна Тракия, са преселени принудително. С Ньойския мирен договор Великите сили дават на Гърция българското Беломорие като обещание за претърпението от нея загуби по време на войната. По предложението на Гърция към мирния договор се приема една конвенция за размяна на население. Предвижда се българи от Гърция да

се заселят в България, гърци от България – в Гърция, като идеята е държавите да изплатят имотите, които те оставят на тяхна територия. Нито подписаната спогодба между проф. Владимир Моллов и Георгиос Кафанарис, нито спогодбата от 1964 г. за уреждане на висши финансови въпроси и развитие на икономическото сътрудничество между НР България и Кралство Гърция уреждат справедливо проблема с обещанието на имотите на тракийците от Беломорието. Със Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, приет от Великото народно събрание, и поправян многократно, се предвижда обещетяване на посочената категория лица с случай, че те не са получили облигации и не са били обещетени по друг ред, както и тези, които не са регистрирали свои облигации за обратно изкупуване от държавата. Обещетението е два вида – с компенсаторни бонове и земя от държавния поземлен фонд. Поради краткия срок, удължаван еднократно само с шест месеца, и поради слабата разяснителна кампания, голямата част от беломорските тракийци не успяха да бъдат справедливо обещетени. Ето защо Съюзът на тракийските дружества в България смята във взаимодействие с българския парламент да внесе предложение за удължаване срока на чл. 10 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи.

Искам само да изразя оптимизъм и надежда, когато усилията на СТДБ, респективно на всички тракийци, на Тракийския научен институт и тракийските дружества по места, са обединени с усилията на Българската православна църква и българската държава може да се получи търсения резултат. Във връзка с това е достатъчно да спомена малката победа, но победа, която постигнахме в защита на паметника на Антим I и на църквата „Св.Константин и Елена“ в Одрин, изградени с даренията на хиляди тракийци по инициатива на СТДБ начело с покойния Костадин Карамитров. Искам да ви информирам, че всички доклади и изказвания, мнения, изказани на днешната конференция ще бъдат публикувани в отделно издание.

Откривам конференцията.
(Заглавието е на редакцията)

Продължение от 1-а стр.

Директорът на Института за исторически изследвания при БАН проф. д.и.н. Илия Тодев напомни, че отдавна е провъзгласен „краят на историята“, но той така и не е настъпил и няма да настъпи. Историята се връща в съвремението. Проф. Тодев подчерта значението на темата и изтъкна задоволството си, че много от участниците са учени историци от БАН. Институтът, който той ръководи, е ангажиран с изследването на всички аспекти на тракийски въпрос.

Конференцията започна с доклад на доц. Милан Куманов „Ангорският договор – 90 години по-късно“. Ученият проследи събитията, свързани със съдбата на източнотракийските бежанци до Втората световна война. В края на своя доклад заяви: „За Турция бе съвсем обяснимо нежеланието ѝ да се занимава със съдбата на източнотракийските бежанци. За нея въпросът бе приключен още с подписването на Ангорския договор през 1925 г. Пита се обаче: защо управляващите в София се примириха с

Тракия и тракийските българи ...

това чудовищно престъпление.“

Доц. Даниел Вачков разгледа в доклада си финансовите условия на българската държава за решаването на проблема с бежанците след войните 1912-1918 г.

Д-р Боряна Бужашка бе озаглавила доклада си „Тълкуване и прилагане на Ангорския договор в българо-турските отношения след 1925 г.“ С голям интерес бе изслушан и доклада на Папани Козарева „Източна Тракия след Първата световна война и факторът „Ангорски договор“. Тези два доклада предизвикаха най-много спорове в дискусиата по-късно.

Проф. Трендафил Митев изнесе доклад на тема „Българското управление в Източна Тракия (октомври 19-23 – юни 1913) – един недооценен актив в текстовете на Ангорския договор“, от който публиката научи и много интересни

неща за дейността на ген. Вазов като губернатор. Светла Караянева се спря върху речи на народния представител и тракийски деец Димитър Попниколов пред Народното събрание през 1928 г. за противобългарската политика на Ангора/Анкара и Атина. Емилия-Боряна Славкова бе изградила своя доклад върху публикацииите в турските медии на учени и публицисти. Той бе озаглавен „Турският поглед към Ангорския договор“, а д-р Ваня Иванова, изследователка на по-новото време, говори за Анголския договор и проблемите на тракийските българи в дейността на българския парламент 1990-2015 г.

В дискусиата участваха проф. Иван Филчев, Папани Козарева, Боряна Бужашка, Йордан Митев от Кърджали, д-р Ваня Стоянова.

След обяд във втората част на конференцията, която бе ръководена от проф. Илия Тодев,

бяха представени четири нови издания, свързани със съдбата на тракийци: „Тракийските българи във възрожденския печат.“ (със слово на доц. Здравка Константинова), „Бяло море. Изгубената мечта (България, Великобритания и Тракийският въпрос 1918-1923 г.“ от Димитър Митев, представена от Николай Поппетров, „Известия на Тракийския научен институт“, кн.11-12 (слово на д-р Ваня Стоянова) и „Сто години от рождението на акад. Любомир Милетич“ (Исторически преглед, кн.3-4/2013 г.) представена от проф. Светла Коева и доц. Димитър Митев.

По предложение на Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества конференцията прие декларация по повод 90 годишнината от Ангорския договор. (Декларацията ще публикуваме в следващия брой на вестника)

ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ

В началото сме на нова студена война.
Европа се проваля. Тероризмът се
превърна в мръсен, черен бизнес

Религията не е в основата на тероризма

„Всичко, което се случва през новия 21 век в сферата на тероризма има вътрешна взаимозависимост и връзка и това не е религията. Това не е война между християнство и ислям. Това е само обвивката. Някой се опитва да го представи като битка между цивилизации и битка между религии. Същността на този процес обаче е съвсем друга. Това е тероризъм на фи-

нансовите спекулации. Зад всичко това, през цялото време, стоят финансови интереси“. Това заяви в интервю за Факти. бг генерал Тодор Бояджиев, според който ние сме в началото на нова Студена война. Единственият начин, по който можем да се справим с това е, ако се появи реална, а не само на думи международна разузнавателна общност.

ИНТЕРВЮ НА
АНЖЕЛИНА ДИМИТРОВА

– Ген. Бояджиев, вашите прогнози се сбъднаха. Вие бяхте този, който преди време заяви, че кървавите атентати след 11 септември 2001 г. ще продължат.

– Ще уточня съвсем конкретно. Припомням факти, за които съм говорил, но очевидно това е било преди доста време. Аз излетях от летище Нюарк в Ню Йорк на 10 септември 2001 г. вечерта. По-малко от 12 ч. по-късно, докато аз летях от Ню Йорк към Франкфурт за София, от летище Нюарк излетяха и двата самолета, които се разбиха в кулите близнаци. На 12 септември, един ден след атентатите, в масмедията излезе мой материал, в който говорих за това какъв огромен провал за специалните служби въобще, а не само за американските, беше атентатът, който се случи тогава. Тогава писах, че се чувствам виновен като човек, чийто живот е минал в специалните служби, че това, което се случи не беше засечено и предотвратено. Нямах никаква вина, разбира се. В този материал заявих и, че това е началото на нова поредица от подобни атентати и че няма да е изненада за професионалистите ако при следващи удари, терористите използват химическо и

биологическо оръжие.

Списъкът на атентатите от тогава до сега е твърде дълъг и аз няма да го изреждам. Поставям, обаче едно ударение, за което писах и продължавам да пиша и да предупреждавам. На мястото на автомата „Калашников“ ще дойде компютърната мишка. Това е едно от нещата, които в бъдеще предстоят да се случат и съм убеден, че ще се случат. Това ще е ярка проява на кибертероризъм. Една атака в киберпространството, не с „Калашников“, а с мишка, ще нанесе огромни поражения несравними с това, което може огнестрелното оръжие. Световната икономика и цивилизация лежи върху достиженията на кибернетиката, на изчислителната техника. Един удар може да срина световната финансова система, световните комуникации и военният апарат не само на определена държава, а на военните съюзи, като изкара от действие електронните им системи.

Именно по тази причина все още в масмедията не се пише много, но на държавно ниво се вземат решения за битка срещу потенциалната заплаха от кибертероризъм. САЩ, която е единствената глобална сила днес, стигна до там, че американският президент Барак Обама разпори на всички американ-

ски специални служби да подготвят списък на цели за кибератака. Това стана ясно от разкритията на Сноудън. Подчертавам - за кибератака, а не защита от опит за такава атака срещу САЩ. Става въпрос за цели, които да бъдат ударени от САЩ в случай, че това в някакъв момент се приеме, че отговаря на националните им интереси. Тази част от показанията на Сноудън не знам защо, но не предизвика тревога, каквато би трябвало да предизвика. Става въпрос за това, че на държавно ниво, суперсилата говори за това, че се подготвя за кибератака и не прави разлика между съюзници, партньори, конкуренти, противници, врагове и цели по цял свят. Влизаме в изключително опасен етап на международните отношения. Част от тези отношения е и тероризма, на който очевидно не успяваме да се противопоставим на неговото, на което би трябвало.

– Успяха ли разузнавателните служби или се провалиха между 11 септември 2001 г. и 13 ноември 2015 г.?

– Разузнавателните служби са крачки назад от това, което се случва. Все още това, което трябва да бъде – действията им да са профилактични и да предхождат събитията, за съжаление не се постига винаги и при всич-

ки тези случаи те действат на вече проявлата се ситуация. Действат на резултатите от ситуацията, а не на предотвратяването ѝ. Не бива да обобщаваме, разбира се.

За мен фактът, че в Германия до този момент няма атентат на ислямски радикализъм говори за това, че немските служби очевидно са успели да се организират така, че да действат профилактично и да ги предотвратяват. Това, че във Франция тези актове се случват за пореден път, с нарастващ интензитет и брой жертви, говори, че там службите все още не са успели да се пренастроят и да стигнат нивото на предпазване, а не реакция след случилото се. Според мен службите определено имат още много път за извървяване, за да отговорят на очакванията, които им се възлагат.

Ще се върна към българската практика. В България се случи през 90-те години, преди започване на операцията „Пустинна буря“ в Ирак. Това беше подготовка за терористичен акт, който беше показателен. Групата, която готвеше този терористичен акт – нападение над Американското посолство с ракета, имаше в състава си японец, филипинец, палестинци, араби и представители от Колумбия, които финансираха или подпомагаха подготовката му. Тогава все още имаше българско разузнаване и контраразузнаване. Говорим за 1991 г. - 92 г. Именно тогава се осъществи за първи път широко международно сътрудничество между службите и то в София. В столицата пристигаха представители на МОСАД, ЦРУ, американските служби, японските служби и т.н. Тогава този опит беше предотвратен, но не бяха направени необходимите изводи, а именно, че тероризма се интернационализира, че се появява Черен интернационал на тероризма. Не последваха необходимите мерки. Въпреки че в конкретния случай се състоя едно изключително ползотворно сътрудничество между служби, които преди това нямаша контакт по между си и то в България, за съжаление операцията не послужа като обика на всички. Трябва предварително сътрудничество, а не да се мисли как да се реагира, след като вече нещо се случи.

– Това, което се случи във Франция, терористичен акт ли е или диверсионна операция?

– Тук се смесват две различни понятия. Разбира се, че е терористичен акт, но е елемент от поредица от неща, в които диверсионната операция, като военно понятие, присъства. Това си е терористичен акт. Въпросът е, че всичко, което се случва през новия 21 век в сферата на тероризма има вътрешна взаимозависимост и връзка и това не е религията. Това не е война между християнство и ислям. Това е само обвивката. Някой се опитва да го представи като битка между цивилизации и битка между религии. Същността на този процес обаче е съвсем друга. Това е тероризъм на финансовите спекулации. Зад всичко това, през цялото време, стоят финансови интереси.

От тероризма се печелят не милиарди, а трилиони – чрез неговото финансиране, поддържане, развитие, насочване и т.н. Един от резултатите след падането на кулите близнаци в Ню Йорк, беше жестоката финансова криза, която сполетя света. За това обаче малко се пише. От там до ден днешен, зад всички тези операции, които на повърхността си са представени като ислямски радикализъм и т.н. стоят парите и финансовите интереси. Те не са само в Ислямска държава. Ислямска държава е оръжие. Става дума за финансови интереси на групи и кръгове в демократичните държави и цивилизацията от западен тип, европейски и т.н. Тероризмът се превърна в мръсен, черен бизнес. Затова е и трудно изкореним. Никакъв проблем не е Ислямска държава, като образование, да бъде ликвидирана за седмица. Даже не с колективни усилия, а с усилията на един военен съюз или даже на отделна държава, която има военната мощ. Работата е там, че финансовите мотиви, които са скритите механизми за този тероризъм, много трудно ще бъдат преборени, защото те са тук между нас, а не там.

– Има ли връзка между бежански поток, на който ставаме свидетели и от който сме засегнати и тероризма като акт?

– Разбира се, че има връзка и то в няколко аспекта. До голяма степен тероризма е катализатор на бежанските вълни. В този бежански поток се инфилтрират, хора, които са следващите изпълнители на терористични актове. Ще дам за пример последния случай, който е доста навътре в българска територия. Ловна дружинка в Странджа откри над 30 бежанци, сред които нямаше

деца и жени. Те бяха млади мъже, без документи за самоличност и организирани заедно с техните водачи. Това по същество е военна структура. Чрез бежанския поток се вкарват бъдещи изпълнители на самоубийствени актове и атентати.

Нещо друго обаче също не се коментира. При всички тези актове, кои са хората, които ги изпълняват? Те не са дошли с новата имигрантска вълна. Това са второ и трето поколение европейци на родители, баби и дядовци дошли от ислямския свят като резултат от деколонизацията в средата на 20 в., заселили се тук, но второ поколение продължават да не са интегрирани. Те продължават да не са част от европейския цивилизационен модел. Какво ще стане с поколенията от тази бежанска вълна, които вече са повече от милион и с техните поколения, които ще бъдат няколко десетки милиона? Европа се проваля. Европа не може да ги интегрира ефективно. Някои успява да интегрира, но твърде много не успява. Именно затова французи, белгийци и други европейци са извършители на поредицата от атентати в последните години, а не новите бежанци, които са дошли директно от Близкия Изток.

– Може ли да се каже тогава, че голямата заплаха не идва толкова от вън, колкото това, че тя е между нас?

– Ако погледнем на практиката, това е така. Това са представители на мюсюлманска общност. На тази база те са привлечени за терористи, но двигателят е друг. Двигателят не е религията. Религията е това, което се опитват да представят като основния мотив.

– Написали сте книга „Тайните операции, промениха света“, готов ли сте да напишете книга със заглавие „Тайните операции, които НЕ промениха света“?

– Такава книга не е по силите не само на един човек, ами и на огромен колектив. Много са тайните операции, които променят нещо конкретно без да променят света. Важното за мен беше да посоча операции, които наистина промениха света. Това е моята осма книга. В момента в печат е новата ми книга, която за сега има търговското заглавие „Наръчник на шпионина“. В нея не уча на шпионаж, а отговарям на много от въпросите, които и вие ми зададохте и които до скоро не се осмелявах да задавам. Поне това ни донесе демокрацията – да може спокойно да питаш и спокойно да отговаряш. По всяка вероятност книгата ще излезе през януари. В момента е в издателството, което имаше готовност да я пусне на пазара до края на годината, но аз помолих да я отложат за догодина. (Със съкращения)

ПОСЛАНИК ЛЮБОМИР ШОПОВ:

В БЪЛГАРИЯ ФЕСЪТ КЛАТИ ИНТЕРЕСА

Прословутата линия на турския премиер Ахмет Давутоглу за използване на „мека сила“ дава добри резултати, където има „меки китки“, като в България. Преди интересът клатеше феса. Сега фесът клати интереса. Защо не се проведе референдум по Тракийския въпрос. Това казва и пита пред Фрог нюз посланик Любомир Шопов, след овациите в БАН за книгата „Стратегическа дълбочина“ на турския министър-председател.

Вижте коментарът на опитния експерт и международник Любомир Шопов за османизма, приемането му от властта и политиките в България, буксуването на Тракийския въпрос, настъплението на етническите партии на Ахмед Доган и Касим Дал и създаването на циганско-турски анклав в страната.

Българската общественост реагира удивително бързо на труда на теоретика и практика на „неоосманизма“ проф. Ахмет Давутоглу. Той дълги години бе министър на външните работи. Сега е министър-председател на Турция. Книгата му „Стратегическа дълбочина“, с подзаглавие

„Мястото на Турция в международните отношения“ бе публикувана през април 2001 г. По същество в нея са развити философията и практическите мерки, които Турция трябва да предприеме, за да се превърне в държава-лидер, в регионална и световна сила. Има глобални направления – САЩ, ЕС, Русия, Китай. Както и регионални – Балканите, Близкия изток, Кавказ. Президентът Реджеп Ердоган разкрива замисъла с няколко думи – „Трябва да отидем там, където са били дедите ни... Движи ни духът, който е бил в основата на Османската империя.“ Приоритетите на новата външна политика на Турция са: нула проблеми със съседите, многоизмеримост и нов дипломатически език.

Ако говорим за съседите-нула проблеми Турция има само с България – може би защото сме кръгла нула що се отнася до отстояване на българския държавен интерес. С останалите съседи Турция скоро няма да види покой. Диверсификацията също играе лоши шеги. Новият дипломатически език е факт – навлизане на териториите на Ирак и Сирия и присвояване на въздушно пространство, ко-

варното сваляне на руски воен самолет, завръщане на базата си след атака по контрабандни конвои със суров петрол от Сирия за Турция (без да е нарушил границата-потвърдено от Пентагона) и т.н.

Важни оръжия за постигане на целите са ислямът и пантюризъмът. През последните години ислямисткото управление на Турция осигури значителен икономически растеж, елиминира армията като решаващ фактор във вътрешния живот на страната, овладя съдебната власт.

Ахмет Давутоглу смята, че Босна и Херцеговина е простиращ се навътре в Централна Европа политически, икономически, и културен преден мост на Турция. Бошняците и албанците, от гледна точка на геополитическото и геополитическо бъдеще, са ключът на Балканите. Поясът, започващ от северозапад по линията Бихач-Средна Босна – Източна Босна-Санджак-Косово-Албания-Македония-Кърджали-Западна Тракия и достигащ до Източна Тракия има характер на жизнена артерия за геополитиката и геополитиката на Балканите. За

Любомир Шопов

тази цел отношенията с България трябва да се развиват на двустранна основа и многополюсно, дори ако е възможно да се осигури изграждането на двустранна комисия, която да наблюдава свързаните с

Балканите проблеми с цел да се държи под непрекъснат контрол пулсът на България. Смешното е, че българските президенти, премиери и външни министри – до един глобалисти, смятат схемата,

по която се развиват българо-турските отношения за голям успех. Прословутата линия на Ахмет Давутоглу за използване на „мека сила“ дава добри резултати, където има „меки китки“.

За да не бъде голословен ще цитирам и президента Реджеп Ердоган, който през декември 2013 г., по време на предизборна кампания, заяви в Кешан-близо до Одрин – „Тракия е Солун и Ксанти, Кърджали и Делиорманът (Лудогорието – б.а.) в България, Вардар и Скопие, Призрен в Косово, Сараево. Тракия е нашата жива история в Европа. Тя е нашият представител в този географски регион“.

Преди 102 г. именно в Кешанско през юли 1913 г. са осъществени най-големите зверства, насилия и прогонване на българското население в Тракия от редовната турска армия. За кратко време са избити 60 000 мирни мъже, жени и деца. Прогонени са около 280 000 души – без право да ползват превоз. Унищожени са близо 300 български училища, десетки църкви. Към 1925 г., когато е подписан прословутият Ангорски договор от близо 500 000 българи-поданици на Османската империя в Тракия и Мала Азия остават няколко десетки души в градовете. Загребени са над 3.5 млн. дка. частни български земи.

Българските правителства са приели турската позиция, че това е частен въпрос. Който смее и може – да си търси правата в турски съд, според турски закон, сякаш не турската държавна власт е избивала и прогонвала. За какво тогава е българското участие в двустранната комисия? Защо не се проведе референдум по Тракийския въпрос – нека българският народ каже как да се реши той?

В страната върви интензивен процес на турцизация на българите-мохамедани и на циганите. В Народното събрание вече две турски етнически партии с реални лидери Ахмет Доган и Касим Дал коват законите и дърпат конците. Налагат нов „етнически модел“, който им дава право да бъдат главни съдници – все едно, че в България няма Конституция, закони и действаща власт. Вече са факт турски и цигански анклав – там цари самоуправление. Утре ще поискат автономия. Ширят се сепаратистки изяви. По тези неща говорим отдавна, но няма кой да ни чуе. Явно я карат по новому – по-рано интересът клатеше феса. Сега фесът клати интереса.

Що се отнася до обсъждането на книгата на Ахмет Давутоглу „Стратегическа дълбочина“, народът е казал: По-добре късно, отколкото никога. Стига да бъдат направени съответните изводи от съответните хора. Лично аз нямам нищо против Турция. Работил съм с колеги-дипломати в тежкия период 1985–1989 г. и намирахме общ език, приемлив и за двете страни. Няма нищо по-хубаво от добросъседството. Но не за сметка на България.

СПАСИТЕЛЯТ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

70 години от смъртта
на войводата
Димитър Маджаров

На 25 ноември 1945 година умира Димитър Маджаров – една от емблемите на национално-освободителните борби на българите в Тракия и Македония. Наричан от сподвижниците си Маришки, той е един от големите български войводи на Вътрешната македоно-одринска революционна организация и на Вътрешната тракийска революционна организация. Родом от село Мерхамли (днес Пеплос, Гърция), Софлийско, Маджаров влиза във ВМОРО, където основно се занимава с набиране на оръжие. По време на Илинденско-Преображенското въстание става четник в Малкотърновско и Лозенградско. През 1907 година вече е част от агитационната чета на Стамат Икономов в Малкотърновско.

След Хюриета в 1908 година Маджаров е един от последователите на Яне Сандански. Основава в Мерхамли клуб на Народната федеративна партия (българска секция). При избухването на Балканската война в 1912 година отива доброволец в Македоно-одринското опълчение и служи във 2-ра рота на Лозенградската партизанска дружина на Михаил Герджиков.

През есента на 1913 година, когато се оттеглят българските войски, застава начело на чета,

която заедно с четата на Руси Славов, защитава българското население в Дедеагачко и Гюмюрджинско. През септември двете чети разбиват турски конвои между Дедеагач и Фере и спасяват повече от 12 000 български бежанци. В тази спасителна акция много от тях намират смъртта си, а спомените разказват, че река Арда е текла мътна и кървава за ужас пред очите на очевидците.

След края на Първата световна война Георги Калоянов, Димитър Маджаров и Петър Чапкънов сформират първата чета на ВТРО за действие в Западна Тракия и Родопския край. Член е на Управителното тяло на ВТРО и сред делегатите, избран от Тракийската организация, в състава на българската делегация на Парижката мирна конфе-

ренция, довела до сключването на Парижкия мирен договор от 1947 година.

Димитър Маджаров почива на 62 години в град Кърджали. До гроба му днес се издига бяла мура – в памет на легендарния

войвода. В знак на признателност в 1959 година тогавашното село Дупница, където през 1913 г. закриляните от четата на Маджаров тракийски бежанци от Беломорието преминават с много жертви граничната тогава река Арда, е преименувано на Маджарово. Памет за големия българин Димитър Маджаров има и в Антарктика, където морски нос на остров Анвер носи името на славния тракийски войвода.

КИРИЛ МОМЧИЛОВ

„Гласъ въ Рамѣ слышанъ бысть плача и рыдания и вопля: Рахиль плачущияся чадъ своихъ и не хотяше утѣшится, яко не суть. Да почѣтъ гласъ отъ плача и очей твоихъ отъ слезъ, яко есть мзда дѣломъ твоимъ“. (Йер., 31, ст. 15-17) – Тези скръбни думи на пророк Йеремиа произнесъл със сълзи на очи, с глас разтреперан, тихо, като че за себе си, но доставнятно, Негово блаженство председателят на Учредителното събрание Антим I – четем в протоколите на Събранието от заседанието на 27 февруари 1879 г.

От историята знаем, че Учредителното събрание било свикано в Търново на основание на член 4 от Берлинския договор за изработване на основния закон на Княжество България – Търновската конституция. Преди да прочете словото си за откриването на Събранието Негово сиятелство княз Дондуков поискал по-първо благословието на бившия екзарх Антим I. От конака депутатите отишли в малката старинна църква „Св. Четиридесет мъченици“, където престарелият Антим Видински отслужил молебена. „Додето трая службата, топовете гърмяха непрестанно и многолюдното, събрано навън по близките улици, продължаваше да вика: урра! Църквата „Св. 40 мъченици“ е малка, тъмна, ниска. Но в тоя тържествен час тя бе преобразена. Невидими велелепия я украсяваха. Сводът ѝ сякаш се издигаше до небето, стените ѝ се ширеха сякаш безкрайно. Душата на българския народ бе се събрала тук в един полет на провидението – и в една молитва. Ние плакахме от вълнение и радост. – пише делегатът Харалампи Златанов. Неудържим бил плачът и на Антим I...

Как да не плаче със сълзи на очи от великата радост, че е видял България свободна! Та нали през целия си съзнателен живот се бе борил за независима българска православна църква, за национална държава. Ако Неофит Бозвели (1785–1848) придаде на православието български дух – откри легалната борба срещу Патриаршията, която бе успешно продължена от епископ Иларион Макариополски (1812–1875), който още в 1860 г. не спомена името на цариградския патриарх; през 1870 г. бе учредена Българската екзархия – точно хиляда години след раждането на българската църква; на Църковно-народен събор в 1871 г. е приет Екзархийският устав, който определено можем да наречем първата българска Конституция... През следва-

ПЪРВИЯТ ЕКЗАРХ

Към 200-та годишнина от рождението на Антим I

щата година Цариградската патриаршия обявява Българската църква и българския народ за схизматични и ги осъжда като етнофилетистки. Позорната схизма е наложена от фанариотите на един несъстоятелен псевдосъбор.

Противоканична и нищожна юридически схизмата бе свалена през 1945 г., а патриаршеското достойнство възврънато едва през 1953 г.

Днес ни е трудно да си представим как Антим I е довел борбата не само срещу Патриаршията, но и срещу Високата порта до успешен край. Знаем само,

и умственото дарование на майка си, бил упорит и смел в игрите и борбите с децата от махалата. Баща му го отвел в Цариград, където бил на работа, искал синът да изучи занаят, но момчето не го послушало. Една сутрин, без да му каже, Атанас стиг-

■ Завещанието на екзарха

■ Антим I

■ Короната на екзарх

■ Жезълът на председателя на Учредителното събрание

руския консул продължил образованието си в Одеса, завършва Московската духовна академия (1856). През 1857 г. се завърнал в Цариград като иеромонах и магистър по богословие.

Високообразованият Антим бил учител, а известно време и ректор на семинарията – богословското училище на остров Халки. На 25 май 1861 г. е произведен епископ и назначен за Преславски митрополит. Скъсва

1848 г. Оформил народността си самосъзнание, Антим предпочел учителското място в Лозенград вместо Цариград, бил учител и в Измир, от където благодарение на ходатайството на

нал с лодка до Света Гора, следвайки заръката на майка си „да бъде учен и духовник“. В манастира Каракало бил подстриган под името Антим (1837), след време постъпил в Хилендарския манастир, посред „вечний шепот на шумите горски“, в това „убежище скрито от лъжовния мир“, където вкусил блаженството за душата си, според собствените му признания. В светата обител се научил да чете на роден език, там прочел Паисиевата История славянобългарская. Като иеродиякон бил изпратен таксидиот в Одринско. От родния му Лозенград гърците го пропъждат, защото не проповядвал елинизма, защото чете на второ възкресение евангелието на славянски. Продължил образованието си в най-renomiranото светско училище в Османската империя – великата народна школа в квартал Куручешме на Босфора (1843–44). От това светско училище-пансион отишъл в Семинарията на остров Халки – в единственото училище на православната черква в Турция, което завършил през лятото на

Антим I е председателствал I Велико Народно събрание

засадавало само един ден – 17 април 1879 г., на което княз Александър Батенберг е избран за монарх на освободеното българско княжество; председателствал е и II Велико народно събрание, заседавало също един ден – на 1 юли 1881 г. в Свищов. На него по искане на Александър Батенберг бил гласуван Режим на пълномощията (просъществувал от 1 юли 1881 г. до 6 септември 1883 г.).

Първият български екзарх Антим I, светско име Атанас Михайлов Чалъков, е роден през 1816 г. в Лозенград. Майка му Гена овдовяла млада и се омъжила за Михал Чалък Георгиев. Атанас наследил добротата

окончателно с Патриаршията и се включва в народните борби за черковна независимост, бори се с католическата пропаганда.

От 1868 г. е избран за Видински митрополит. На 16 февруари (28 февруари нов стил) 1872 г. Антим е избран за пръв екзарх на Българската екзархия. Месец по-късно – 3 април 1872 г. Високата порта приела официално екзарха и му връчила берата, който съдържа назначението му на високия пост. На 16 март 1873 г. Антим I подава трактир, в който се заявява, че българите не признават схизмата и молят да се запази непокътнат фермана, с който бе създадена екзархията; българският народ не желае да зависи от Патриаршията.

По време и след Априлското въстание от 1876 г. Антим I предпочита да бъде обесен, отколкото да измени на волята на народа си, на истината за трагичната му участ. Прави всичко възможно, за да запознае световната общност и чуждите дипломати в Цариград с извършените от турците погроми над българите при потушаването на въстанието.

Съдействал за разследване деянията на местната турска власт

и на фанатизираните тълпи, участвали в зверствата против българското население. Отказал на Високата порта да подпише верноподанически адреси до новия султан. Нещо повече – на Събора на посланическата конференция Антим I представил свой мемоар, в който настоявал за по-добър живот на българския народ: да му се даде автономно управление в определените с фермана от 28 февруари 1870 г. граници. Чудно ли е, че Високата порта реагирала остро на действията на екзарха и по нейно настояване на 14 април 1877 г. Антим I бил свален от екзархийския престол. Три месеца по-късно бил изпратен на заточение в Мала Азия... Трябвало да се стигне до подписването на Санстефанския мирен договор на 19 февруари (3 март) 1878 година, който сложи край на Руско-турската освободителна война, за да бъде освободен първия ни екзарх от заточението, да се завърне в земите български и да поеме ръководството на Видинската митрополия... Във Видин изтощеният от многолетните битки с Цариградската патриаршия пръв български екзарх Антим I издъхнал на 1 декември 1888 г.

■ Мавзолеят на Антим I във Видин

АНГОРСКИЯТ ДОГОВОР ДНЕС

■ Заслужена награда

РОСИЦА РАНЧЕВА

На 14 ноември в Стара Загора се състоя тракийска среща на актива с представители на всички части на Тракия – Странджа, Родопите, Беломорска, Одринска Тракия и Мала Азия и членовете на тракийското младежко дружество. Тя беше посветена на 90 годишнината от подписването на Ангорския договор.

Тук бяха председателят на СТДБ Красимир Преманов, зам.-кметът на Община Стара Загора Иванка Сотирова и редакторката на в. „Старозагорски новини“, потомката на тракийски българи Росица Ранчева.

По темата „Ангорският договор днес“ говори проф.

Иван Филчев, бивш директор на Тракийския научен институт, автор на колосалния труд „История на тракийското движение в България“. Словото му предизвика изключителен интерес.

Форумът, на който присъстваха над 200 души, прие Декларация до председателя на Народното събрание, президента и премиера на Република България, която помества отделно.

На тържествена церемония председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Преманов награди със златен медал „Капитан Петко Войвода“ с лента – вестник „Старозагорски новини“ за заслуги и принос в Националното тра-

Най-високото отличие получи и тракийката, родопчанка и общественичката, заместник кмет на Стара Загора Иванка Сотирова.

„Това, което се случва в Стара Загора с тракийско дружество „Одринска епопея“, е емблематично в страната за толерантност в отношенията и за максимална активност – каза в благодарственото си слово г-жа Сотирова. – Това се дължи на председателката на дружеството, неуморимата Петра Мечева и нейния екип. Използвам повода, за да ѝ благодаря за стореното през годините и с убеждението, че и в бъдеще ще имаме ползотворна работа.“ Г-жа Сотирова получи и членска карта на

Среща на тракийци в Стара Загора

тракийското дружество. Предложението е направено от ръководството на тракийско дружество „Одринска епопея“. Мотивите са, че в 20-годишното си съществуване, това е медията, доказала своята актуалност, многостранност, безпристрастност и коректност, която не само отразява, но и подкрепя всички инициативи на тракийското дружество в града и региона.

тракийското дружество.

Високото отличие получи и журналистка Росица Ранчева. „От името на редколегиите на „Старозагорски новини“ и от свое име, приемам тези отличия като знак на вашите постижения и принос за утвърждаване на тракийското дружество в Стара Загора и България. Сигурна съм, че и в бъдеще ще имаме красиви поводи да правим достойни пред общността вашата многостранна родолюбива дейност и заедно да палим сърцата на млади и стари“, заяви

Росица Ранчева.

„Няма друго тракийско дружество в Старозагорски регион като дружеството „Фере“ в село Ракитница, което така активно да работи – посочи аргументите за получаване на златния медал г-жа Мечева. – То има собствена материална база, благодарение на личното спонсорство на известните тракийци г-н Красимир Преманов и проф. д-р Атанас Щерев. Има и активно читалище „Тракия“ начело с неговия председател Златка Янева, активната тракийка Веска Георгиева и председателя на дружеството Генчо Танев.“

Красимир Преманов припомни, че тази година Старозагорската тракийска организация и целият Съюз получиха голямо признание.

„Възродителката на дружеството Петра Мечева, бившата председателка на Тракийския женски съюз и сега председателка на тракийското дружество „Одринска епопея“, членка на Централното ръководство на Съюза, беше удостоена с най-високото отличие на един от най-големите центрове на българщината – със званието „Почетен гражданин на Стара Загора“. Още веднъж я поздравявам и ѝ желая да е жива и здрава и да продължава и занапред с младежки плам да води „Одринска епопея“, пожела г-н Преманов.

По тържествен начин бяха връчени приветствени адреси на юбиларите Калинка Стефанова, Пенка Вълева, Станка Николова, Радка Енева, Атанас Костов, Анастасия Каракхайова и Тонка Компеева.

След деловата част повече от два часа срещата продължи с песни, поздравления, хора и ръченици, и приятни изненади.

■ Срещата завърши с хора и ръченици

На събрание на тракийското дружество „Одринска епопея“, посветено на 90 годишнината от Ангорския договор, бе приета декларация, която бе изпратена до председателя на Народното събрание Цеца Цачева, до президента Росен Плевнелиев и премиера Бойко Борисов, подписано от председателката на дружествено Петра Мечева. В декларацията се казва:

На 18 октомври 2015 г. се навършиха 90 години от подписването на Ангорския договор за приятелство между България и Турция. Тракийските българи и прогресивната българска общественост го нарекоха предателски: предадох се интересите на България и българите от Източна (Одринска) Тракия. Всички клаузи в договора и прилежащите към него протокол са само в интерес на Република Турция. Делегати на България са били Симеон Радев – пълномощен министър на България в Турция и неговия трети секретар Стефан Бакладжиев, които са били неподготвени за тази отговорна мисия, за разлика от делегацията на Турция.

Този договор е още в сила. Често се правят срещи на правителствено ниво между България и Турция. Защо българските държавници не поставят висящите имуществени въпроси, произтичащи от Ангорския договор и касаещи потомците

ТРАКИЙЦИ ПИТАТ ПЪРВЕНЦИТЕ ВЪВ ВЛАСТТА

на тракийските и малоазийските българи.

Дали това не е от страх да не разсърдим Турция и си развалим добросъседските отношения.

За потомците на тракийските българи е от особено важно значение въпроса за изоставените имоти от прокудените от Източна Тракия. А тези имоти, които са предмет на договора, и днес продължават да бъдат собственост на български граждани и техните потомци. Знае се, че частната собственост е неприкосновена и никой няма право да се разпорежда с нея. Турската държава и днес продължава да носи морална отговорност за извършените от нея злини над мирно българско население, носи отговорност за прогонване на българите от Одринска Тракия по най-жесток начин – непознат в световната история. Опожарени са били български села избити по зверски начин жени, мъже, деца, старци. Всички тези действия на турската държава са на практика първия геноцид, осъществен две години преди признатия от целия свят геноцид над арменците. (Тези злодеяния са описани в документалната книга на Любомир Милетич „Разорение на тракийските българи през 1913 година“ издадена през 1918 г.)

Всеки български политик и дър-

жавник би трябвало да е прочел тази книга и да е наясно с трагичните събития станали по време и след Междусъюзническата война –1913 г.

През годините на прехода на няколко пъти се изграждаха държавни комисии от министерствата на външните работи на двете страни. Насрочваха се дати за заседание на комисията за обсъждане на въпроса за загубените имоти на българите през 1913 г. И все така изградените комисии не започваха работа. Ние знаем, че Турция бяга, хитрува и не желае да преговаря по въпроса. А стойността на тези български имоти възлиза над 10 млрд. долара без пропуснатите ползи.

Потомците на тракийските българи от гр. Стара Загора питаме:

Ще се намерят ли достойни мъже – управници на България да защитят правата на своите граждани. Защо се говори само за възродителния процес (който ние не одобряваме), а не се поставя въпроса за стотиците хиляди българи, станали жертва на турския ятаган преди повече от сто години.

Питаме къде са днес хилядите българи от Одринска Тракия, живели векове по тези земи. Кой зверски унищожи голяма част от тези българи, а оцелелите прогони?

Ако сме държава с достойнство по тези въпроси не бива да се мълчи.

Ние сме за добри съседски отношения с Република Турция, но те трябва да се градят на взаимно уважение.

Ние, тракийци и техните потомци, настояваме:

1. Господа управляващи, настояваме да се възложи от Вас на специалисти да се запознаят в дълбочина с Ангорския договор.

2. Настояваме пред нашето правителство отново да се изгради междуправителствена комисия от България и Турция, в която да се включи и експерт от Съюза на тракийските дружества в България. Тази комисия да работи активно с цел да постигане реални резултати под ръководството на Министерството на външните работи и под прекрия контрол лично на министър-председателя Бойко Борисов за решаване на висящите вече 90 години имуществени въпроси между България и Турция.

Българските граждани, собственици на имотите, не разполагат с необходимите документи за собственост поради насилственото им прогонване от владенията от тях имоти. В настоящия момент съществуват документи за собствеността в турските архиви, които турската

държава трябва да отвори.

3. Отново предлагаме България да не подкрепя влизането на Турция в ЕС докато не се решат висящите имуществени въпроси между двете държави в духа на препоръката от ЕС, гласувана от Европейския парламент преди пет години.

И накрая ще припомним думите на Константин Петканов, изказани след подписването на Ангорския договор през 1925 г.: „Когато се слагат линиите на една държавна политика не трябва да се имат предвид само моментните настроения, но трябва да се държи твърде много и на миналите опасности, които много лесно могат да станат и бъдещи. Турската държава е била опасна за българската държава и ще бъде опасна и занапред. Тая опасност иде от апетитите на миналото и главно от съзнанието на турските управници да владят за вечни времена“. Тази мисъл се доказва и днес чрез апетитите на турската държава за връщане на вакъфските имоти и джамиите, намиращи се в България.

Уважаеми държавници на Република България, очакваме да защитите достойно нас, потомците на тракийските бежанци, и достойнството на държавата България. С това народът ще Ви помни и благовославя!

СОФИЙСКОТО ДРУЖЕСТВО НАПРАВИ ОТЧЕТ

ДИМИТРИНА СМОЛЕВА

На 30 ноември се състоя отчетно-изборното събрание на Софийското тракийско дружество. Отчетният доклад на председателя му Николай Димитров обхващаше дейността на дружеството от декември 2011 г. до ноември 2015 г. Ръководно начало в работата на дружеството са били националните програми на Съюза и дружествените инициативи, осъществявани най-често съвместно с централния клуб „Родопи“. Основното направление е общественно-патриотичната дейност, свързана с бележити дати, събития и личности: стогодишнината от Балканската и Междусъюзническата война, 110 години от Илинденско-Преображенското въстание, Денят на Тракия – 26 март, честване годишнините

За председател бе избрана Божана Богданова

на Капитан Петко войвода, Михаил Герджиков, Георги Кондолов и др.; посещение на паметни места и обекти, поклонения и полагане на венци, участие в национални събори и чествания; националните срещи „Завръщане към корените“, връзки с 4 училища – 129 ОУ, 18,88 и 134 СОУ.

Културно-просветната дейност е съсредоточена предимно в студио „Тракия“, което организира срещи с учени, писатели, тракийски деятели, дейци на изкуството, премиери на книги и филми и др. Орга-

низирани бяха и три пътувания „Странджа-Източна Тракия-Одрин“, „Източни Родопи и Беломорието“, „Източни и Средни Родопи“ с посещения на исторически места, паметници и природни забележителности.

По-активно е станало медийното присъствие на дружеството, не само с публикациите във вестник „Тракия“, но и участието на тракийци от София в телевизионни предавания.

Отчет за финансовото състояние на дружеството направи Мария Йорданова, член на контролно-ревизи-

онната комисия.

В разискванията взеха участие П.Стамболиев, В.Пачилов, Г. Кирев, Ем. Славкова, проф. Паскалев, Тодор Занданов, Делчо Балабанов и др., повечето от които направиха препоръки за подобряване на финансовото състояние на дружеството, на числения и възрастовия състав, предложиха и идеи за нови прояви.

Председателят на СТДБ Красимир Преманов се спря на някои актуални моменти в дейността на Съюза и на трудностите в решаването на насъщните проблеми на Съюза и най-вече за имотите. Той съобщи за решението на Централното ръководство на Съюза за награждаването на Николай Димитров с медал „Капитан Петко войвода“. Николай Димитров благодари за признанието и наградата, но изяви желание да се оттегли от ръководството поради заетостта си със завършването на докторската дисертация.

Събранието избра ново ръководство в състав: Божана Богданова – председател, и членове Стефан Начев, Димитрина Смолева, Георги Илиев, Емилия Славкова (нов член), Станка Чакалова (нов член) и Петко Станков.

ТРАДИЦИОННА ГОДИШНА СРЕЩА В ПЕРНИК

НЕДКА ГОСПОДИНОВА

В последната събота на ноември ние, тракийците от Перник, пак бяхме заедно на 26-та традиционна среща. От учредяването на тракийското дружество през 2003 г. на тази среща ние честваме и годишнината от рождението на нашия патрон. На него, на Капитан Петко войвода беше уреден специален кът за 171 години от рождението му. Събра ни задоволството, радостта и гордостта, че избрахме нашият председател Петър Анастасов Янков с №6 в седемчленната група на общинските съветници на „БСП – лява България“ в община Перник.

Гостите и всички участници бяха посрещнати с топла пита и шарена сол. Тържеството бе открито и водено от председателя Петър Янков. Председателят на СТДБ Красимир Преманов го поздрави с избирането му за общински съветник и всички присъстващи приветства за празника.

Спря се и на 90 годишнината от Ангорския договор за непълнените клаузи към бежанците от Одринска Тракия от турското правителство, говори и за политическите събития, за отношенията Турция-Русия и България-Турция-Русия.

Катя Цекова е новоприета членка на тракийското дружество. Тя и Цветанка Давидкова подариха на Красимир Преманов, на Петър Янков и на рожденичката Стоянка Петрова красиви сувенири, изработени от тях. Слово за Капитан Петко войвода произнесе секретарката на дружеството Недка Господинова. Петър Янков благодари за емоционалното слово и за дългогодишната ѝ дейност като секретар-касиер от основаването на дружеството до сега. За касиер събрание-то избра членът на УС Николай Георгиев Николов.

И след това песни, танци, тракийски и граовски хора до вечерта.

Гости на тържеството бяха заместник председателят на ОбС на БСП в Перник Кирил Леониев и Михаил Михайлов – кандидат за кмет в кв. Изток – Перник.

■ Петър Янков е вече общински съветник в Община Перник. Честито!

ЗЛАТКА ЯНЕВА

Събрала Рада седянка

На 12 ноември под този надслов Тракийско дружество „Лазар Маджаров“ град Сливен събра тракийци от Сливен и с. Злати войвода – поканени като гости на седянката.

В къща музей „Сливенски бит от 19 век“ на къошка, украсен с красиви багри на старите български черги, около софрата, насядали на трикраки столчета, участниците в фолклорна певческа група „Тракия пее“, по-

казаха автентични обичаи. Преодоха на хурка, вълна чепкаха, бродираха, плетоха, пресукваха с вретено, мотаха прежда на мотовилка.

Младите моми накичени с китки омайни слушаха мъдрости и поуки от старите. Под звуците на кавала на Динко Динев пяха и играха, очаквайки момците съгледвачи.

С весели шег и закачки прис-

тигнаха напетите момци. Стопанката почерпи всички с традиционната българска баница. Момите вода подаваха с учтиви момински усмивки. Кога Стоян грабна Рада и тя му тайно пристана никой от седянката не усети. Развеселени с песни и хора продължи срещата.

До нови следващи седенки си пожелаха участниците.

ДЕН НА ТИКВАТА В СЕЛО ЛИВАДА

Нетрадиционен празник, посветен на тиквата, отпразнуваха в бургаското село Ливада. Над 80 души се събраха в кметството, за да отбележат събитието, приветствано от кмета на селото и гости от съседните населени места. В кметството бе изложена и богата експозиция от различни видове тикви, отгледани от местните хора. Те разказаха, че най-голямата тиква тежи близо 30 кг., а по-малките видове често са

използвани за украса на домовете.

Официални гости на мероприятиято бяха тракийци

от бургаското тракийско дружество „Екзарх Антим I“. Техният председател, Тодор Ангелов приветства всички

присъстващи и пожела да има повече такива срещи, защото те обединяват и сплотяват хората.

Домакините бяха подготвили богата програма от фолклорни изпълнения, както и интересни факти, свързани с тиквата и нейното присъствие в живота на българина, а гостите от клуб „Златна есен“ към тракийско дружество „Екзарх Антим I“ изнесоха цяло представление в чест на празника.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Военно издателство ЕООД

Абонирайте се!

Каталоген
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) - 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40
Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

■ Самуиловата крепост

■ На Билиянините извори

„Де е Тунджа, де е Дрин?“

Тракийци от Казанлък по стъпките на 23-ти пехотен Шипченски полк

КОСТАДИНКА ДИМИТРОВА

Кой е този полк? Двадесет и трети Шипченски? Безсмъртен полк? Лъв Балкански? Лудият полк? Или венецът на българската бойна слава? Сякаш всяко име му приляга! Роден е в Казанлък през 1889 г. от 9-та и 10-та опълченски дружини. Ние, тракийци, вече осем години минаваме по стъпките му с песента „Велик е нашият войник“ от Одрин до Охрид, Лозен град и Битоля.

Тази година в историческата екскурзия до Република Македония се включиха много младежи, тръгнали да се преклонят пред подвига и саможертвата на храбрите войни, за да усетят духа им, да прелеят разпилените им кости и да запалят свещичка в тяхна памет. Полагат цветя пред ледените им могили и шепнат: „Не сте забравени, светци-герои.“ Край Щип, Велес и Битоля полагаме цветя и в църквите, пред олтарата запалваме свещи в памет на скъпите жертви.

От екскурзовода научаваме местата, където са воювали шипченци и жертвите дадени от фамилии на гр. Казанлък, като Касърови, Карагитлиеви, Колинковци, Клисурови, Скордеви, Казанджиеви, Топузови, Таралежкови, Крачанови, 12 учители от Казанлъшкото педагогическо училище и братята

Лалю и Мирчо Карабаджакови от с. Шейново. Стихотворението „Шипченски орли“ речитира Данчо Аданев:

„Ний летиме от Балкана, мощни Шипченски орли,
там към чуждата закана, там към вражбите стрели.
Пътят наш е дълъг, труден. Де е Тунджа, де е Дрин?
От Айвазбаба до Струга скъпа кръв проляхме ний.“

Пред нас е Охрид – старата българска столица, гнездото на българската наука и култура, светиня съхранила за векове българския дух и слова. Винаги когато човек посещава този град се чувства още по-българин, горд и със самочувствието на национална принадлежност към народ с богато минало и достойнство. Самуиловата крепост, Охридската школа, манастирите, величествените паметници на Светите братя Кирил и Методий, Наум, Климент Охридски, старият театър, братята Миладинови, църквите – ни

напомнят за силата на християнството, борбата за единение на българския народ, за съхраняване на вярата и достой-

нството още през онова далечно минало. Като прибавим, че 23-ти Шипченски полк освобождава Охрид през Първата световна война и тук се ражда вълнуващият марш на полка: „Велик е нашият войник“ – нашата гордост и самочувствие нарастват още повече.

С голямо вълнение се насочваме към основната цел на екскурзията – завоя на р. Черна, Кожух-планина и Кенали, където са се състояли най-тежките битки, дадени са най-много жертви през септември 1916 г. Първа армия заема позиции на Кожух-пла-

нина. Срещу нея настъпва цялата сръбска армия усилена с френски дивизии. Поради скалистата почва нашите части не могат да се окопаят и търпят големи загуби – разказват участници в битката. На Каймакчалан българите имат 16 оръдия срещу 50 тежки оръдия и много минохвъргачки на сърби и французи. Двете страни претърпяват големи загуби. В спомените си офицерът Н. Кавлаков пише: „След седем дневен ожесточен бой започва и страшната борба от близки разстояния. Една втора от нашите войници са унищожени – стопиха се. Останалите живи приличаха на сенки, започват да губят сваят, някой полудяват, други стават равнодушни към смъртта, не познаваха другарите си, отстъпваха към река Черна. Тук умираха като истински светци, с една възвишена цел... България.“

В спомените си поручик Ненчо Илиев пише: „При всяка неприятелска атака офицери и войници заставаха стоически върху окървавените си позиции и с върховно себепристрашение посрещаша противника и смъртта. Ако в миналото Караджата беше един – тук всеки войник е повече от Караджата. Ако в миналото имаше само един Ботев, тук всеки офицер е нещо повече от Ботев.“

„Майки и деца – пише подп. Кавлаков, ако в завоя на р. Черна имате мъртвец, утешете се и бъдете горди – светци сте погребали там. Завоят на р. Черна беше превърнат във втора Шипка.“

Родина. Пред големия гранитен паметник, където почиват стотици войници с неизвестни имена, но с издълбано звание – „Велик е нашият войник“, правим панихида-вспоменание. Със запалени свещички хляб и вино, беше прелят и осветен всеки паметник в гробищния парк. Оглеждахме, търсихме имената на наши близки убити при завоя на р. Черна. Черна! Сякаш съдбата бе отредила това име, за да почерни хиляди майки и бащи.

Ние, тракийци, сме най-признателни на бойците от 23-ти полк, защото те освободиха нашата родна Тракия през 1913 г. Ето защо при напускане на гробището прозвуча плътния и възторжен глас на речитатора: „На стража! Гробищни светини блестят пред нас ден и нощ. Завет са те на нашто племе, печат на страшната му мош!“

Всеки от нас ще запази спомена за героичния Шипченски полк. А скалите в завоя на Черна ще разказват за легендарната твърдост и безстрашие на българските герои. Нека всички ние, млади и стари, съхраним будна нашата памет и не забравяме това, което никога не се забравя!

■ Струга-паметник на братя Миладинови

■ Военно гробище, Ново село